GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 183. *Vinerĭ, 21 Augustŭ (2 Septemvre).* 1887.

Braşovŭ, 20 Augustŭ 1887.

Curêndŭ au uitatŭ foile ungurescĭ de miseria financiară şi economică de care sufere ţéra, de destrăbălarea în administraţiă şi de neajunsurile în justiţiă, precum şi de alte multe şi marĭ rele, de carĭ mai astăprimăvéră erau pline colónele lorŭ.

Acum, după ce d-lŭ Tisza, actualulŭ conducĕtorŭ alŭ ministerului de finanţe, a isbutitŭ sĕ mai acopere momentanŭ printr'unŭ nou împrumutŭ golurile din cassele statului, şi dupăce poporaţiunea o mai póte duce încă de pe o ḍi pe alta dândŭ cea mai mare parte din produsul muncei sale ḍilnice perceptorilorŭ şi esecutorilorŭ de dare, pressa unguréscă are rĕgazŭ de a se ocupa érăşĭ cu tótă inima de grandiósele ei planurĭ de maghiarisare.

Intre altele se folosescŭ ḍiarele ungurescĭ de incidentulŭ venirei Maiestăţii Sale în Ardealŭ, spre a cânta imnurĭ şi a aduce osanale maghiarismului violentŭ. Se'mbată Ungurii înşişĭ cu apă rece. Tóte le aparŭ érăşĭ într'o lumină fantastică, ca şi când amŭ fi în ajunulŭ unei desĕvêrşite metamorfosărĭ. Totŭ ce trăesce şi cresce la căldura sórelui, care scaldă în lumina sa câmpurile, văile şi munţii acestorŭ ţĕrĭ, este maghiar şi numai maghiarŭ.

Şi lucru naturalŭ, că şi celŭ ce domnesce în mijloculŭ acestui micŭ globŭ maghiarŭ alŭ fantasiei scriitorilorŭ ungurĭ, maghiarŭ trebue sĕ fiă şi elŭ din crescetŭ până în talpĭ.

Maghiarŭ e şi Kossuth, şi încă ce maghiarŭ! Maghiarŭ generosŭ şi genialŭ, care „viéţa lui şi tóte tesaurele minţii şi inimei lui le-a dăruitŭ Maghiarilorŭ, acelorŭ Maghiarĭ carĭ — după cum asigură foile ungurescĭ — toţĭ trăescŭ în spiritulŭ lui. Adevĕratŭ că idolulŭ Kossuth face o escepţiune, căcĭ trăesce departe de globulŭ ungurescŭ încălḍindu-se la sórele libertăţii italiane. Pentru aceea însĕ nu încetéză de a fi marele Ungurŭ, „alŭ cărui chipŭ este întipăritŭ în inimile tuturorŭ Maghiarilorŭ". Elŭ trăesce acolo în streinătate, retrasŭ şi mâniosŭ asupra aceluia, pe care ilŭ sĕrbătorescŭ aḍĭ foile ungurescĭ ca pe celŭ dintêiu Maghiarŭ.

Curiosŭ jocŭ alŭ fantasiei, care póte sĕ'npreune două polurĭ atâtŭ de contrare! Dér ce configuraţiune nu este posibilă în caleidescopulŭ roşu-albŭ-verde?

Unulŭ din organele cele mai de frunte ale oposiţiei ungurescĭ, „Pesti Naplo" dela 18 Augustŭ a. c., sĕrbătorindŭ ḍiua nascerii monarchului nostru, face următórea caracteristică descriere a sentimentelorŭ maghiare, de care pretinde a fi condusŭ Maiestatea Sa:

„Ca Maghiarŭ — ḍice Pesti Naplo" — monarchulŭ este mai maghiarŭ decâtŭ antecesorii sĕi. Posiţiunea şi egemonia naţiunei maghiare în Ungaria o recunósce. Ba o promovéză chiar. Agitaţiunea naţionalităţilorŭ nu o protegiază nicăerĭ în ţéră. Este mirare, décă unŭ asemenea domnitorŭ cucerescе din anŭ în anŭ totŭ mai multŭ inimile şi este celŭ mai poporalŭ rege dela Matia încóce? Şi décă regele Franciscŭ Iosifŭ şi naţiunea maghiară s'au apropiatŭ aşa de tare unulŭ de altulŭ, încâtŭ nu mai esistă între dênşii nicĭ măcar urmă de neînţelegere, atuncĭ e speranţă că înţelegerea lorŭ va deveni şi mai completă. Două marĭ dorinţe apasă inima naţiunei maghiare: Regele sĕ aibă curte maghiară şi regimentele ungare sĕ pótă fi în armată maghiare cu oficerĭ maghiarĭ."

Nouĕ nu ne compete a intra în critica acestei descrierĭ, căcĭ este vorba într'însa de capulŭ statului, care — după noi — nu póte aparţiné nicĭ unei partide, ci trebue sĕ stea susŭ peste tóte partidele, ba care — după noi — nu póte fi nicĭ măcarŭ omulŭ specialŭ alŭ unuia dintre popórele ce constituescŭ acestŭ statŭ. Nu póte fi numai maghiarŭ, orĭ numai românŭ, orĭ numai germanŭ, orĭ numai slavŭ, ci trebue sĕ fiă deopotrivă maghiarŭ ca şi românŭ, ca şi germanŭ şi ca şi slavŭ.

Acésta ar resulta chiarŭ din cuvintele fóiei ungurescĭ amintite, care în acelaşĭ articulŭ ḍice despre acelaşĭ monarchŭ: „In constituţiune este lealŭ, este gelosŭ pe drepturile sale suverane, dér drepturile popórelorŭ nu le vatĕmă, ci le apĕră".

Décă acesta este chemarea capului statului, atuncĭ nu înţelegemŭ cum vine fóia unguréscă sĕ pretindă dela dênsulŭ sĕ se identifice cu marele Maghiarŭ „expatriatŭ" şi sĕ lucreze în spiritulŭ lui, pentru ca Ungaria sĕ se rupă de Austria şi sĕ devină unŭ domeniu independentŭ şi esclusivŭ alŭ clicei domnitóre maghiare.

Dér nu credemŭ, că „Pesti Naplo" precum şi celelalte foi ungurescĭ, carĭ mai alesŭ de unŭ timpŭ încóce variază mereu tema despre sentimentele maghiare ale capului statului, suntŭ aşa de sigure despre ceea ce scriu. Nu credemŭ, că în adevĕrŭ ele se aşteptă sĕ véḍă pe capulŭ statului urmărindŭ aceeaşĭ politică ce o urmărea odinióră adoratulŭ lorŭ exdictatorŭ dela Turinŭ şi sĕ facă cum doresce voinicosulŭ fişpanŭ dela Sighişóra, care cu ocsiunea adunării generale a Kulturegyletului în Sepsi-Şân-Georgĭ a esclamatŭ cu patosŭ: „Focŭ şi sabiă celorŭ ce nu vorŭ sĕ recunóscă, că a nóstră e cultura şi istoria ei, ale nóstre apele şi pădurile, administraţia şi justiţia, limba în oficii şi afară de oficii; focŭ şi sabiă celorŭ ce nu recunoscŭ că noi suntemă domnĭ aci, ér ceilalţĭ suntŭ sclavĭ, sânge stricatŭ şi amestecatŭ cu Dacĭ, Goţĭ, Gepiḍĭ, Avarĭ şi alte soiurĭ afurisite de ómenĭ, carĭ nu suntŭ accesibilĭ pentru cultură, nicĭ bunŭ pentru altă trébă, decâtŭ a ne face drumurĭ, a ne lucra moşiile şi a ne păḍi oile..."

Dér este metodă în espectorările pressei ungurescĭ. Ele credŭ că ne vorŭ spăria cu gogoriţe, ca sĕ ni se pară că acum amŭ ajunsŭ la códa veacului când nu ne-a mai rĕmasŭ alta, decâtŭ ca sĕ ne facemŭ simbriaşii magnaţilorŭ ungurĭ şi sĕ fimŭ fericiţĭ décă ne vorŭ suferi sĕ le sărutămŭ pulpanele dela atilă.

Cine nu vede însĕ câtă hĕbĕuciă este în acéstă agitaţiă sistematică a adversarilorŭ neamului nostru? Orĭ dóră nu este hĕbĕuciă a crede că aḍĭ se potŭ întêmpla minunĭ, care sĕ 'ntórcă lumea pe dosŭ?

Fiă liniştiţĭ cei dela „Pésti Naplo" noi Românii nu suntemŭ de erĭ nicĭ de alaltaerĭ aicĭ şi nu este aḍi putere omenéscă, care sĕ facă sĕ ne lépĕdămŭ de fiinţa nóstră românéscă.

Vomŭ ḍice dér conaţiondlilorŭ noştri: Susŭ inimile şi nu şovăiţĭ în lupta pentru egala îndreptăţire, căcĭ victoria finală de sigurŭ a nóstră este.

Cestiunea bulgară.

După cum comunică o telegramă din Constantinopolŭ, Austria a declaratŭ, că misiunea generalului Ehrenrolh în Bulgaria este contrară tractatului dela Berlinŭ. In urma acestei declaraţii, Pórta a cerutŭ Rusiei unŭ mijlocŭ mai practicŭ pentru soluţiunea crisei bulgare. De altă parte Italia, Anglia şi Austria povăţuescŭ pe Pórtă sĕ recunóscă pe prinţulŭ Ferdinand de Coburg ca principe alŭ Bulgariei.

O telegramă din Sofia raportéză, că d-lŭ Stambuloff a declinatŭ misiunea de a forma unŭ cabinetŭ, şi a şi povăţuitŭ pe principe sĕ congedieze suita sa compusă din streinĭ şi s'o înlocuiască cu Bulgarĭ. Maiorulŭ Vinaroff a refusatŭ sĕ fiă adjutantulŭ principelui Ferdinand; actualmente ex-secretarulŭ principelui Alexandru ocupă acéstă funcţiune.

In Odessa se pretinde, că numitulŭ Agiev, vechiŭ amploiatŭ la poştă, ar fi plecatŭ în Serbia însoţitŭ de 50 emigraţĭ bulgarĭ, cu scopŭ de a pĕtrunde în urmă în Bulgaria şi de a provoca revolte.

Mobilisarea în Francia.

Ḍiarulŭ »Figaro« din Parisŭ a publicatŭ în tóte amĕruntele lui planulŭ şi programulŭ mobilisărei corpului 17 de armată francesŭ. Acestŭ planŭ şi programŭ a fostŭ reprodusŭ de pressa europénă, mai alesŭ de cea germană, după »Figaro«. Din causa acésta ministrul de rĕsboiu din Francia a comunicatŭ tuturorŭ ḍiarelorŭ o notă, că indiscreţiunea comisă de ḍiarulŭ »Figaro«, privitóre la mobilisarea corpului alŭ 17-lea de armată, nu va avé nicĭ o influenţă din punctulŭ de vedere alŭ resultatului acestei esperienţe, deórece mobilisarea a şi inceputŭ.

Tótă pressa francesă comentéză acéstă indiscreţiune comisă de »Figaro« şi cerŭ anchetarea faptului şi pedepsirea vinovatului cu tótă rigorea legei.

»Journal des Débats« anunţă, că ancheta s'a şi inceputŭ şi ḍice că ea va fi una din cele mai severe şi mai seriόse din câte s'au făcutŭ în asemenea ocasiunĭ. Nu e greu, adauge acestŭ ḍiarŭ, de a afla cum s'a făcutŭ indiscreţiunea. S'au regăsitŭ la ministerulŭ de rĕsboiu cele 150 esemplare ale documentului litografiatŭ, der se pote prea bine ca unŭ esemplarŭ sĕ fi fostŭ trasŭ deosebitŭ cu ingrijire şi comunicatŭ lui „Figaro«.

Deschiderea esposiţiunei din Craiova.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

Craiova, 15 Augustŭ v. 1887.

Astăḍĭ, 15 Augustŭ v., ḍiua de Sântă-Măriă, s'a deschisŭ Exposiţiunea economică şi industrială a „Cooperatorilorŭ românĭ", în urbea Craiova, la care se lucréză de doi anĭ. Acésta este a treia exposiţiune a societăţii „Cooperatorilorŭ". Cei carĭ au vĕḍutŭ cele două exposiţiunĭ de mai nainte, ţinute una în Bucurescĭ, alta in Iaşĭ, vorŭ puté face comparaţiune intre acésta şi cele două surorĭ ale ei, şi vorŭ puté constata prin sine înşişĭ progresulŭ ce a făcutŭ industria română delà o exposiţiune până la cealaltă.

Şi nu mĕ îndoescŭ, că acésta se va vedé scrisŭ şi publicatŭ de către cei competenţĭ în ḍiarele cele marĭ din Capitala nóstră.

De asemenea veţĭ ceti felurite corespondenţe trimise de aicĭ la numitele ḍiare, atâtŭ despre deschiderea, câtŭ şi despre natura exposiţiunei, precum şi despre felurimea obiectelorŭ aşeḍate într'ênsa.

Eu vĕ trimitŭ astăḍĭ o simplă expunere a deschiderei ei, după câte am vĕḍutŭ şi după cum mĕ pricepŭ.

Fiindŭ astăḍĭ sĕrbătóre mare la lumea creştină de ritulŭ orientalŭ, şi hramulŭ Bisericei catedrale de aicĭ, Sânta Liturghiă a fostŭ oficiată într'însa de către Prea Sânţia Sa Episcopulŭ Râmnicului Ghenadie Enăceanulŭ, asistatŭ de preoţii Bisericei şi de doi diaconĭ, carele venise cu o ḍi mai nainte spre scopulŭ acesta, dela reşedinţa Sa, la Craiova.

După terminarea Liturghiei s'a ţinutŭ unŭ Te-Deum in biserică şi s'au sfinţitŭ stégurile diferitelorŭ secţiunĭ ale societăţii.

După aceea, Episcopulŭ în ornatulŭ sĕu bisericescŭ, cu preoţimea asistentă, cu steagurile şi musica militară in frunte, urmatŭ de o mulţime imensă de poporŭ, avendŭ inaintea sa pe membrii Comitetului Exposiţiunei, au defilatŭ prin o parte din strada principală a oraşului, până la localulŭ Exposiţiunei.

Musica militară a inceputŭ cu marşulŭ românescŭ „Aida" şi a terminatŭ cu „Deşteptă-te Române."

Intraţĭ în localulŭ Exposiţiunei, după încetarea chorului bisericescŭ, d. Butculescu, preşedintele Exposiţiunei, a rostitŭ unŭ frumosŭ discursŭ de ocasiune, la care a rĕspunsŭ d. Primarŭ alŭ oraşului, apoi d. N. Romanescu consiliarŭ alŭ primăriei şi deputatŭ alŭ Craiovei la camera din Bucurescĭ.

D-lŭ Romanescu, unŭ tênĕrŭ talentatŭ şi fórte zelosŭ în totŭ ce privesce Românismulŭ în genere, trecŭ în discursulŭ sĕu preste marginile Regatului, românŭ însĕ

pe tĕrĕmulŭ economicŭ, bine înţelesŭ, ér nu pe celŭ politicŭ.

Solemnitatea deschiderei se termină cu „Mântuesce Dómne poporulŭ tĕu« cântatŭ de chorulŭ catedralei şi cu stropirea interiorului de cătră Episcopŭ.

Se înţelege de sine, că atâtŭ discursurile, câtŭ şi rostirea numelui Suveranilorŭ nostri, prosperitatea muncei romąne etc. au fostŭ cu însufleţire aplaudate.

Prefectulŭ judeţului (Doljiu) încă a luatŭ parte, cu mai mulţĭ funcţionarĭ din tótă tagma, nu însĕ în modŭ oficialŭ, pentru că întreprinderea este de iniţiativă privată, protegiată numai de guvernŭ.

După cum se arată, Exposiţiunea are sĕ fiă interesantă, deşi nu este încă deplinŭ gata şi multe obiecte nu suntŭ încă arangiate. Printre cele arangiate se vĕdŭ multe lucrurĭ, eşite din mânĭ de Românĭ şi Române, de o perfecţiune şi fineţă încâtŭ nu lasă multŭ de doritŭ.

Décă e de criticatŭ ceva, şi ce nu se póte în lume critica, apoi mie unuia nu-mĭ place expunerea Vinerei prea desbrăcată, din punctŭ de vedere alŭ pudorei şi, décă voiţĭ, chiar alŭ moralei publice, tocmai în faţa intrării în exposiţiă, unde nu intră numai ómenĭ maturĭ, ci şi copii şi copile, er la piciórele ei unŭ strengariu neapolitanŭ cu pipa în gură. Destulŭ suntemŭ de sensualĭ, nu este trebuinţă a mai provoca sensualitatea în cei încă inocenţĭ.

Apărerea obiectelorŭ este scrisă în 4 limbĭ: românesce, franţuzesce, englesesce şi nemţesce. In locŭ de englesesce, era mai bine sĕ se fi scrisŭ italienesce, căcĭ Italienĭ suntŭ mulţĭ p'aicĭ, er Englesĭ mai de locŭ.

Preţulŭ intrării a fostŭ la deschidere 3 lei; în alte dile 1 leu, er Dumineca şi sĕrbătorea 50 b nĭ.

Unŭ visitatorŭ.

SCIRILE ŅILEI.

Din Voila ni-se trimise o corespondenţă, alŭ căreia autorŭ ne descrie impresiunile unei călĕtorii făcute n comuna Jlimbavŭ din comitatulŭ Sibiiului. Locuitorii acestei comune suntŭ de două confesiunĭ, cu tóte acestea suntŭ uniţĭ în cele naţionale, scóla le este comună pentru ambele confesiunĭ, durere numai, că din causa diferitei acéstă scólă de doi anĭ stă închisă. Solidaritatea lorŭ naţională s'a manifestatŭ cu multă demnitate şi cu ocasiunea alegerilorŭ dietalĭ din anulŭ acesta, la carĭ nimenĭ din comună, nicĭ chiar primarulŭ n'a luatŭ parte. Onóre lorŭ! Se află în acéstă comună o frumósă biserică românéscă, care atâtŭ prin esteriorulŭ sĕu, câtŭ şi prin regularitatea şi ordinea ce se observă în lăuntru insuflă respectŭ străinului călĕtorŭ. Cimiterulŭ, bine îngrăditŭ, are înfăţişarea unei frumóse grădinĭ; tinĕrulŭ preotŭ de acolo, d-lŭ Ioanŭ Alesandru, oficiază cu multă pietate serviţiulŭ divinŭ. In scurtŭ, respectivulŭ calĕtorŭ a rĕmasŭ forte satisfăcutŭ de tóte cele vĕdute în acéstă comună. De asemenea l'au surprinsŭ frumósele lucrărĭ din pétră ale ţĕranilorŭ românĭ din Găinarŭ şi Noulŭ românŭ, carĭ, deşi numai unulŭ dela altulŭ au învĕţatŭ acéstă măestriă şi deşi lucréză cu nisce instrumente fórte primitive, totuşĭ ca petrarĭ desvóltă admirabilă destoinicià. Pétra aflătóre în acele comune e bună, trainică şi în tótă privinţa superióră petrei dela Perşanĭ, pe care o esploatéză străinii. De aceea crede corespondentulŭ nostru, că ar fi bine sĕ se escrie premii din partea „Asociaţiunei" pentru tinerii din aceste comune, carĭ arŭ vre sĕ se perfecţioneze în măestria petrăriei, care lĭ-ar da unŭ bunŭ isvorŭ de câştigŭ.

—x—

Ungurii din Sătmarŭ sciindu-se crociţĭ din totŭ soiulŭ de neamurĭ, au găsitŭ cu cale sĕ născocéscă că Dr. Lucaciu n'ar fi de origine română, ci de origine armeană, prin urmare Armeanŭ românisatŭ. Familia sa sĕ fi fostŭ înainte catolică şi sĕ fi purtatŭ numele „Lukacs". — Nicĭ vorbă, că d. Dr. Lucaciu le va da crociţilorŭ cuvenita lecţiune, dovedindu-le că Românulŭ n'are obiceiulŭ a'şĭ spurca sângele.

—x—

Din Lugoşŭ i se scrie lui »Pester Lloyd", că „Luminătorulŭ" din Timişóra va trece în curĕndŭ în proprietatea editorului fóiei »Rumänische Revue," Dr. Corneliu Diaconovicĭ, şi se va tipări în Reşiţa.

—x—

In Saculŭ din Bănatŭ grindina din dilele trecute a nimicitŭ totŭ cucuruzulŭ şi tóte celelalte fructe de câmpŭ. In Königsnad a bătutŭ grindina o oră întregă şi a fostŭ de mărimea ouĕlorŭ de găină; pagubele pricinuite suntŭ enorme, coperişele tuturorŭ caselorŭ au fostŭ stricate, arborĭ groşĭ au fostŭ desrădĕcinaţĭ.

—x—

Tinĕrulŭ economŭ românŭ Pavelŭ Buginŭ se însurase în Lugoşŭ cu fiica cărăuşului Nedelcu. Acesta însĕ amărea în totŭ modulŭ traiulŭ ginerelui sĕu. Nu numai că nu-i dete destrea promisă, der sĕrmanulŭ trebuia sĕ îndure şi maltratărĭ. In dilele trecute se născu între ei o dispută înfocată, şi nevoindŭ Buginŭ sĕ primescă liniştitŭ insultele şi maltratările degeneratului sĕu socru, acesta se înfurià aşa de tare, încâtŭ aducĕndŭ unŭ cuţitŭ mare de bucătăriă ii dete ginerelui sĕu vre-o dece loviturĭ, dintre carĭ trei forte mortale. Rănitulŭ e între mórte şi viéţă; făptuitorulŭ s'a predatŭ singurŭ autorităţii. —

—x—

Membrii representaţiunei comitatului Braşovŭ suntŭ convocaţĭ la adunarea generală estra-ordinară, ce se va ţine în 7 Septemvre 1887 la 10 ore înainte de amedĭ în casele magistratului Braşovŭ. Adunarea comisiunei permanente se va ţine în loculŭ indatinatŭ, în aceeaşĭ di la 9 ore înainte de amédĭ. Obiectulŭ adunărei generale este: esmiterea unei comisiunĭ, care sĕ esprime omagiele de supunere ale municipalităţii cătră monarchulŭ cu ocasiunea venirei Sale la Cluşiu.

—x—

De câteva dile se află în Braşovŭ vestita musică naţională (română) din Abrudŭ a lui Ghiuţă. Orĭcine a ascultatŭ Duminecă séra acéstă musică, la berăria orăşenescă din Strada Căldărarilorŭ, s'a putută convinge, că e o musică escelentă, cum nu intâlnescĭ în tóte dilele. Trebue sĕ ne esprimămŭ părerea de rĕu că numai astă seră mai putemŭ audi, la aceeaşĭ berăriă, frumosele şi romănescile cântece din Munţii apusenĭ, deórece poliţia a găsitŭ cu cale sĕ nu-i dea musicei din Abrudŭ voiă a concerta aci mai multŭ ca trei dile. Nu vremŭ sĕ fimŭ bănuitorĭ, dér se scie că musicei unguresci din Cluşŭ, condusă de Pongratz, i s'a permisŭ sĕ cânte în Braşovŭ vr'o două sĕptĕmânĭ. Mâne musica lui Ghiuţă se va duce la Sinaia, ca sĕ concerteze câteva serĭ acolo. Ii dorimŭ din inimă succesŭ!

—x—

Dumineca viitóre bicicliştii vorŭ ţiné pe loculŭ de gimnastică din Gróverŭ o academiă. Intre altele vorŭ apăré 9 biciclişti în costume vechĭ romane. Se vorŭ esecuta diferite jocurĭ şi figurĭ cu velocipeda. Bicicliştii vorŭ fi toţĭ legaţĭ cu o funiă conducĕtóre. Preţurile de intrare suntŭ: fotoliu 1 fl., loculŭ I 70 cr., loculŭ II 50 cr., locŭ de statŭ 20 cr. Bilete se află la d. M. şi L. Laszlo lipscanŭ, precum şi la d. H. Zeidne librarŭ.

Năsĕudŭ, 24 Augustŭ 1887.

Stimate D-le Redactorŭ! Studenţii românĭ năsĕuden dela scólele inalte, precum in anii trecuţĭ, aşa şi acuma au arangiatŭ unŭ balŭ în 18 Augustŭ, diua onomastic a Maiestăţii Sale. Indată după 9 óre sala hotelului „Rahova" din Năsĕudŭ, decorată câtŭ se póte de frumosŭ era îndesuită de ómenĭ.

Unŭ publicŭ numĕrosŭ şi alesŭ din Năsĕudŭ şi jurŭ din Bistriţă, Gherla etc., ne-a onoratŭ cu presenţa, pe lângă tóte că timpulŭ a fostŭ cam nefavoritorŭ. Balulŭ s'a începutŭ cu joculŭ naţionalŭ „Someşana". Cu deosebită plăcere priveai frumósa cunună de dómne şi domnişóre, precum şi mulţimea de tinerĭ românĭ, carĭ, vesel de frumseţea unui publicŭ atâtŭ de alesŭ, petreceau frăţesce împreună, cu cea mai mare însufleţire.

Cu durere trebue se mĕ esprimŭ însĕ, că costumulŭ naţionalŭ românescŭ a fostŭ prea puţinŭ representatŭ, mai cu semă considerândŭ, că domnişórele din jurulŭ Năsĕudului s'ar pute mândri orĭ şi unde cu frumosulŭ costumŭ ce se pórtă pe acolo. Puţinele, câte au fostŭ, au representatŭ însĕ costumulŭ naţionalŭ cu superbiă. Intre acestea numĕră domnele: Susana Mărcuşŭ din Rodna veche, Luciana Grapini din Rodna nouă, Mariţi Grivasĕ din Năsĕudŭ; apoi domnişórele: Rafila Porciusŭ din Rodna veche, Rafila Rusŭ din Ida, Mariţi Balanŭ din Braşfalĕu, Sabina Pavelea din Năsĕudŭ şi Mariţi Popŭ din Zagra.

Preste totŭ, balulŭ a fostŭ fórte animatŭ şi cu caracterŭ românescŭ; abia la 5 óre dimineţa au părăsitŭ óspeţii sala de dansŭ, ducĕndŭ cu sine fiăcare cele mai plăcute suvenirĭ. Musica a fostŭ escelentă.

Acesta ar fi în scurtŭ succesulŭ moralŭ alŭ balului academicŭ din Năsĕudŭ; ce se ţine de succesulŭ materialŭ alŭ balului, după câtŭ am inţelesŭ, ar fi în genere de asemenea mulţămitorŭ; de altcum prea credŭ, că onoratulŭ comitetŭ arangiatorŭ de acum îşĭ va da socotéla pe cale diaristică, evitându-se prin acésta eventualele bănuelĭ, ce s'ar puté nasce, şi de carĭ, durere, n'amŭ prea rĕmasŭ scutiţĭ în anulŭ trecutŭ.

Unulŭ din cei presenţĭ.

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

Oraşulŭ Quedlinburgŭ şi cultura de florĭ.

(Urmare.)

Incrucişarea e basată la plante, ca şi la omŭ şi animale, pe diferenţa de secsŭ, adecă bărbatŭ şi femeă. Femea are ovariulŭ, séu germenele, pe care-lŭ fructifică flórea bărbătéscă prin polenulŭ séu prafulŭ sĕu, precum se întêmplă acésta şi la animale prin spermatozoi. Diferenţa de secsŭ se vede fórte bine la urzicĭ, cânepă şi alte plante. Unŭ firŭ de cânepă produce numai prafulŭ cu care sĕ fructifice pe cealaltă, şi acésta e flórea bărbătéscă, pe care ţĕranii noştri o numescŭ cânepă de veră, er cealaltă conţine ovariulŭ seu germenile şi după fecundarea de cătră prafulŭ firului bărbătescŭ produce sĕmênţa, şi acésta se numesce cânepă de tómnă. Décă n'ar veni prafulŭ dela flórea bărbătéscă, firulŭ femeescŭ n'ar produce sĕmênţă, ci ar rĕmâné sterilŭ. Aducerea polenului (prafului) pe germenele femeescŭ se face prin ajutorulŭ vêntului; vêntulŭ scutură flórea de prafŭ şi duce prafulŭ în depărtare, pe care-lŭ prinde germenele femeescŭ prin nisce micĭ perĭ provĕduţĭ cu zimţĭ finĭ.

FOILETONU.

(41)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XIV.

Intre doi norĭ.

Vai! tóte acestea suntŭ numai unŭ visŭ! Octogenarulŭ este singurŭ pe Tronulŭ acesta, unde l'a exilatŭ voinţa Senatului, singurŭ, ca o corabiă stricată, bătută de furtună pe Oceanŭ.

Pe când Francesco Foscari se gândesce astfelŭ, se anunţă unŭ ofiţer care are sĕ-i comunice ceva urgentŭ din partea inchisitorilorŭ de statŭ.

— Sĕ intre! datoria mea este sĕ stau totdeuna şi la orĭce ceasŭ la disposiţia Consiliului de Trei, dise Francesco Foscari

— Alteţă, — dise ofiţerulŭ după ce salută pe dogele — Consiliulŭ ar dori ca Serenitatea vóstră sĕ binevoiască sĕ asiste, măcar o clipă, la interogatoriulŭ podestatului Padovei, deórece acusatulŭ refusă formalŭ d'a dice vre-o vorbă décă nu va fi întrebatŭ de Alteţa Vóstră.

— Bine! Intórce-te la Consiliu şi asigură-lŭ că mĕ grăbescŭ sĕ-i împlinescŭ dorinţa. Viu îndată! rĕspunse dogele.

Făcu câţĭ-va paşĭ sĕ ésă şi vĕdêndŭ că şi tinerii se scólă, le făcu cu mâna unŭ semnŭ amicalŭ ca sĕ stea josŭ.

— Aşteptaţi-mĕ aci .. sperŭ că consiliulŭ n'o sĕ mĕ ţiă pré multă vreme! le dise elŭ.

Felice Badoer, fericitŭ că întêmplarea ilŭ ajuta ca sĕ rĕmâe singurŭ cu logodnica lui, profită pentru ca sĕ îşĭ ia unŭ rĕmasŭ bunŭ pote pré pasionatŭ, fiindcă ea respingea uşorŭ pe tênĕrŭ.

— Plecŭ mâne! — dicea el cu o voce rugătóre. — Cine scie décă mĕ mai întorcŭ.

— Ce vorbescĭ?

— Trebue sĕ ţinemŭ sémă şi de nenorocirile rĕsboiului. Mórtea nu mĕ înspăimêntă; dér celŭ puţinŭ décă morŭ, lasă-mĕ Veneţio sĕ ducu cu mine o vorbă a d-tale care sĕ'mĭ probeze că am lăsatŭ aci o inimă ce bate d'opotrivă cu a mea.

— Du-te! — dise fiica Adriaticei dându-i mâna lui Felice ca sĕ i-o sărute. — Du-te! şi sĕ scii că numai la d-ta mĕ gândescŭ!

Tocmai când dicea Veneţia vorbele acestea, dogele intrà galbenŭ, pierdutŭ, şi cădù pe unŭ fotoliu.

— Dér ce ai, tată? ilŭ întrebà Veneţia repedîndu-se la elŭ.

— O!... Martinengo!.. ce blăstemată uneltire!... dise bĕtrânulŭ Foscari abia vorbindŭ.

XV.

Rĕsbunarea lui Martinengo.

Dogele tresări când trecŭ puntea suspinelorŭ, singurulŭ drumŭ, ce ducea dela palatŭ la închisorile Veneţiei. Când se dusese acolo pentru cea din urmă óră, se dusese totŭ pentru ca sĕ întrebe p'unŭ acusatŭ; însĕ acusatulŭ acela era fiiulŭ sĕu, celŭ din urmă alŭ sĕu născutŭ, scumpulŭ sĕu Jacob. Şi fiindŭ că vinovatulŭ nu mărturisea crima ce i se imputa, după invitaţia marelui Consiliu, tatălŭ poruncì — astfelŭ voia legea neînpăcată — ca Jacob sĕ fiă pusŭ la tortură.

Cum nu se uscase mâna bĕtrânului Foscari mai nainte d'a iscăli sentinţa aceea barbară? Cu tóte acestea iscăli şi se intórse forte zăpăcitŭ la Palatŭ.

Insĕ orĭcâtŭ se grăbea elŭ, călăii totŭ mergeau mai iute decâtŭ dênsulŭ şi când punea bĕtrânulŭ piciorulŭ pe puntea aceea funebră a suspinelorŭ care representa aşa de bine pe guvernulŭ Veneţiei — unŭ palatŭ şi o temniţă legate împreună printr'o négră trăsură de unire, puntea suspinelorŭ — audì unŭ ţipetŭ de durere. Ţipetulŭ acesta era smulsŭ din pieptulŭ bietului Jacob.

Bĕtrânulŭ doge dete din capŭ, ca cum ar fi voitŭ sĕ gonéscă negrele gândurĭ, carĭ ilŭ munceau; pe urmă înaintândŭ repede spre sala jósă, unde-lŭ aşteptau Martinengo şi delegaţii sfatului celorŭ dece, Francesco Foscari făcu unŭ semnŭ de ameninţare şi dise încetŭ:

— O! scumpe Jacobe, ai sĕ primescĭ în curĕndŭ scirea acésta bună pe pămentulŭ exilului! Uneltitorulŭ de căpetenià alŭ nenorocirilorŭ tale este numai aci în mânile mele; mĕ jurŭ că tatălŭ tĕu te va rĕsbuna!

Când intrà dogele în sala cea mare, unde trebuia sĕ se ia interogatoriulŭ, fiă-care se sculà în picióre cu capulŭ golŭ. Bĕtrânulŭ doge însĕ rĕmase şi elŭ o clipă în picióre în pragulŭ uşii. In sfirşitŭ dise, luândŭ unŭ scaunŭ:

— Şedeţĭ, domnilorŭ, şedinţa este deschisă.

(Va urma.)

Acesta nî-o arată forte bine cucuruḍulŭ: spicuŭ e bărbatulŭ, ér ştuleulŭ femeia; firele de pĕrŭ ce esŭ din ştuleu au menirea d'a prinde prafulŭ ce cade de pe spicŭ. Taie din vreme spiculŭ, înainte d'a se desvolta florea, séu cânepa de veră şi nu lăsa prin împrejurŭ nicî alte fire de cânepă şi cu uruzŭ, şi nu vei ave nicî cucuruzŭ şi nicî sĕmênţă de cânepă. La alte plante prafulŭ bărbătescŭ ilŭ ducŭ albinele şi alte insecte pe ovarulŭ femeescŭ, carî se bagă în florî după miere. Nu lăsa pe unŭ locŭ de trifoiu séu hirişcă albinele şi alte insecte, şi nu vei prăsi nicî unŭ bobŭ de sĕmênţă. Der nu la tóte plantele se află aceste părţî genitale pe gre diferite, ci la unele, cum suntŭ bostanii, crastaveţii, suntŭ în florî diferite, der pe aceleaşî fire, de aceea şi vedemŭ, că unele florî nu producŭ castraveţî, şi aceste suntŭ cele bărbătescî, pe când celelalte producŭ. Cele dintâiu însĕ producŭ polenulŭ de fructificare, de care au lipsă cele din urmă. La cele mai multe plante însĕ ambele genurî suntŭ împreunate în aceeaşî flore, pistilulŭ e germenele séu partea femeiască, ér staminile suntŭ carî dau prafulŭ, partea bărbătéscă, şi acesta e casulŭ la cele mai multe cereale: grâu, sĕcară, orzŭ etc.

Acum încrucişarea artificială o face grădinarulŭ prin aceea, că nu lasă florile la voia întâmplărei, ca albinele, furnicile precum şi alte insecte, sĕ vină sĕ ducă polenulŭ bărbătescŭ pe florea femeiască, ci elŭ însuşî ia cu unŭ micŭ pămĕtufŭ pulberea de pe florea bărbătéscă, ce-i convine, şi o duce pe flórea femeiască, ce corĕspunde intereselorŭ şi plăcerilorŭ lui. Decă d. e. flórea bărbătéscă a fostŭ de o colóre închisă de totŭ, ér cea femeiască albă, atuncî generaţia ce resultă din încrucişarea lorŭ întrunesce calităţile amêndurora în privinţa mărimei plenităţii, ér în a colorei stă între ele; şi decă în anulŭ alŭ doilea o fructifică ér cu pulberea dela o flore închisă, noua generaţiune va fi şi mai închisă şi astfelŭ după 2—3 generaţiunî, grădinarulŭ va avé o flore, care va îndeplini tóte calităţile şi condiţiunile aşteptate de elŭ. Totŭ în modulŭ acesta se procede şi la crearea de nouĕ tipurî şi varietăţî de póme, mere, pere, prune, cireşe etc, mai marî, mai frumóse şi mai gustóse. In străinătate nu e grădinarulŭ silitorŭ, care sĕ nu-ţî pótă presenta în fiă-care primăveră forme şi tipurî nouĕ de florî şi legume. Totŭ astfelŭ se procede şi pentru a crea tipurî mai răbdurii, mai trainice, carî sĕ pótă suporta mai uşorŭ şi gerurile, d'a face din tomnatice vĕratice, şi din vĕratice tomnatice etc.

Deşi florile cu colorile şi mirosulŭ lorŭ ne îndemnau sĕ rĕmânemŭ din ce în ce mai multŭ la ele, der stomaculŭ nu ne mai permitea, şi la 3 óre după ameḍi ne întórserămŭ acasă, unde ne aştepta érăşî unŭ prândŭ bogatŭ cu vinurî şi berî alese, ér la urmă şampania. După mesă ne împrăştiarămŭ érăşî prin curte şi magazie, ca fiăcare sĕ mai vedă şi cerceteze încă odată aceea, ce -a plăcutŭ şi l'a interesatŭ mai multŭ, séu alţii sĕ-şî cumpere şi sĕmênţe de florî. Pe deplinŭ mulţămiţî şi de cercetările şi primirea d'aci, mulţămindŭ d-loru Dippe pentru ospitalitate, plecarămŭ sĕ visitămŭ mai întâiu biserica şi mănăstirea domnescă, care era ḍidită pe unŭ délŭ, şi apoi d'acolo la gară. Mănăstirea şi biserica aveau fórte multe lucrurî frumóse de artă antică, odăjdii vechî. etc., în cripta bisericei se află depuse osemintele impĕratului Henricŭ I păsĕrarulŭ şi ale fiicei sale, primei stariţe a mănăstirei. In faţa bisericei se află casa, în care s'a născutŭ poetulŭ Klopstock. La 7 óre părăsirămŭ şi Quedlinburg-ulŭ spre a ne îndrepta pe o linia ferată spre muntele Harz şi localitatea numită Thale.

(Va urma.)

Mulţămită publică şi dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulu pentru adunarea de ajutore în favorulŭ incendiaţilorŭ din comuna Galaţî.

(Urmare.)

17. Din Ţinţarî, prin d-lŭ Simionŭ I. Ianculescu, notarŭ comunalŭ, 4 fl. 60 cr. dela d-nii: Simeonŭ T. Ianculescu 50 cr., Comuna Ţinţarî din cassa allodială 1 fl., Ioanŭ Cioianŭ, primarŭ 50 cr., N. N. 40 cr., Ioanŭ Gavrilescu, invĕţătorŭ 50 cr., Moise Scornecke, proprietarŭ 20 cr., Nicolae Comanelŭ, proprietarŭ 50 cr., Vasile Strinatu, propietarŭ 20 cr., George Gremadŭ, proprietarŭ 20 cr. Paraschiva Stefanŭ, proprietară 10 cr., Moise Ciolanŭ, proprietarŭ 10 cr., Gregoriu Paltineanŭ, invĕţătorŭ dirigente 20 cr. şi Zachin Angelŭ, proprietarŭ 20 cr. v. a.

18. Din Selişte, prin d-lŭ Dr. Nicolae Maierŭ, protopresbiterŭ 20 fl. dela d-nii: Nicolau Henţiu, notarŭ 1 fl., Ilie Neamţu, rotarŭ 10 cr., D. Romanŭ, comerciantŭ 1 fl., I. Păligradŭ, economŭ 20 cr., N. Romanŭ, comerciantŭ 50 cr., D. Bloţŭ, economŭ 40 cr., P. Hanciu, economŭ 1 fl., I. Borcea, faurŭ 40 cr., I. Moga, comerciantŭ 50 cr., I. Comşa sen. comerciantŭ 1 fl., N. Păligradŭ, economŭ 40 cr., I. Steflea sen. economŭ 50 cr., P. Cĕrgĕu, economŭ 1 fl., Lupea Bloţŭ, economŭ 1 fl., I. Steflea, faurŭ 20 cr., Nic. Roşca, economŭ 10 cr., Ionaşŭ Păligradŭ, economŭ 30 cr., Nic. Mossora, economŭ 20 cr., P. Comşa, economŭ 1 fl., D. Hanciu, comerciantŭ 20 cr., Nicol. Steflea sen. economŭ 10 cr., I. Roşca, economŭ 30 cr., I. Munteanu, cojocarŭ 20 cr., D. N. Simianŭ, comerciantŭ 1 fl., D. Beju, economŭ 1 fl., I. Ţintea, comerciantŭ 20 cr., I. I. Simianŭ, comerciantŭ 50 cr., Dumitru Popa, economŭ 30 cr., Costinŭ Popa, economŭ 20 cr., Nic. Losniţă, curelarŭ 40 cr., Dumitru Ghibŭ, economŭ 10 cr., Dumitru Lăpădatŭ, invĕţătorŭ 20 cr., Nic. Neamţŭ, invĕţătorŭ 20 cr., Iordache Roşca, economŭ 50 cr., George Vraciu, vice-notarŭ 20 cr., B. Comşa, economŭ 20 cr., Comuna Sĕlişte 2 fl., Daniilŭ Marcu, parochŭ 40 cr. şi Dr. Maierŭ, protopopŭ 1 fl.

(Va urma.)

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 1 Septemvre. — Impĕratulŭ s'a reîntorsŭ aci.

SOFIA, 1 Septemvre. — Cabinetulŭ nu s'a formatŭ înca. Nacevicî şi Stoilov au refusatŭ a-lŭ forma. Acum e vorba sĕ fiă însărcinatŭ Jivcov cu formarea cabinetului. Acesta a acceptatŭ misiunea.

OSTENDE, 1 Septemvre. — O corabiă englesă, care voia sĕ intre în portŭ, fù primită de pescarii belgianî cu sburăturî de petri şi silită sĕ se'ntórcă pe mare.

Ultime scirî.

Petersburgŭ, 31 Augustŭ. — „Novosti" anunţă că Sultanulŭ ia angajamentulu d'a înainta armata turcéscă în contra Bulgarilorŭ în casulŭ cânda ei arŭ resista în contra decisiunei puterilorŭ.

Parisŭ, 31 Augustŭ. — Mobilisarea corpului 17 de armată s'a începutŭ.

Parisŭ, 31 Augustŭ. — Circulă svonulŭ că prinţulŭ de Coburg va face peste puţinŭ o călĕtoriă în Europa.

Berlinŭ, 19 Augustŭ. — Ḍiarele confirmă întêlnirea apropiată a împĕratului Wilhelm cu Ţarulu. Acéstă întêlnire va avea locŭ la Stettin la 12 Sept. st. n. (31 Augustŭ). Ţarulŭ va veni aci dela Copenhaga, va sta nóptea şi a doua ḍi va pleca înapoi la Copenhaga, dér aceste dispositiunî nu suntŭ încă definitive.

Se anunţă din Copenhaga ḍiarelorŭ berlinese că Ţarulŭ pórtă braţulŭ într'o eşarpă. „Tagblatt" ḍice că acestŭ faptŭ stă în legătură cu atentatulŭ despre care s'a vorbitŭ ḍilele acestea.

De câte-va ḍile se vĕdŭ prin Iaşî şi prin Bucurescî mulţî steinî, carî, după cum sĕ spune, suntŭ veniţî din Rusia pentru cumpĕrărî de marî cantităţî de grâne.

DIVERSE.

Despre sĕrutare. — Pe când impĕratulŭ Otto IV se afla în Italia, vĕdu pe o frumósă Florentină, care ilŭ fermecă aşa de multŭ, încâtŭ dorì sĕ-i dea o sĕrutare cu onóre. Fata se numea Bellincona Berti şi era fiica unui nobilŭ, căruia impĕratulŭ îi comunică dorinţa sa. Nobilulŭ se simţì fórte măgulitŭ, dér fata gândea alt-felŭ şi declară hotăritŭ, că nu va sĕruta decâtŭ pe logodniculŭ sĕu. Impĕratulŭ nu se supĕră de acestŭ rĕspunsŭ, din contră admiră pe fată şi i trimise unŭ inelŭ cu diamante. — Totŭ aşa de recunoscĕtorŭ a fostŭ şi vicomtele Fulko de Marsilia, însĕ pentru o sĕrutare dată. Elŭ a dăruitŭ miresei sale Odilia pentru prima sĕrutare tóte domeniele sale din provinciele Sixfours, Solieres, Fugies şi Olieres. — Impĕratulŭ Rudolfŭ era deja în vêrstă când a venitŭ la Speier cu frumosa sa soţiă Elisabeta de Burgundia la 1284. Aci a fostŭ primitŭ de marchisulŭ Fridericu, care fu aşa de tare fermecatŭ de frumseţea impĕrătesei, încâtŭ, pe când o ridica din caretă, nu s'a putută stăpâni fără sĕ o sĕrute. Insĕ tênĕra impĕrătésă se supĕra focŭ şi se plânse impĕratului. Acesta nu vrea se facă casŭ mare, dér totuşî trimese vorbă marchisului sĕ se ferescă de a mai sĕruta pe soţia impĕratului. Marchisulŭ temêndu-se de ceva mai reu, fugi din oraşŭ. — Invĕţatulŭ Albanus era aşa de uritŭ, încâtŭ puteai înţérca copii cu elŭ. Cu tóte astea regina Margareta, găsindu-lŭ odată adormitŭ în fotoliu, l'a sĕrutatŭ pe frunte ḍicêndŭ către camerista sa: „Invĕţătura lui merită acésta."

Somnulŭ primului ministru. — Rĕposatulŭ preşedinte alŭ cabinetului italianŭ, domnulŭ Depretis, avea obiceiulŭ d'a horcăi în somnŭ. Visitândŭ într'o ḍi oraşulŭ Casale, trase la primulŭ hotelŭ. Camera de alăturî era ocupată de unŭ funcţionarŭ din provinciă care venise intr'adinsŭ la Casale ca sĕ solicite dela Depretis unŭ postŭ mai bunŭ. In timpulŭ nopţei, ministrulŭ horcăi după obiceiulŭ sĕu forte tare; vecinulŭ sĕu de cameră, neputêndŭ se adormă, bătu în perete, ca sĕ-lŭ îndemne a face mai puţinŭ sgomotŭ, şi fiind-că acésta nu folosì nimicŭ, arunca în furia lui cismele sale în uşa ce comunica cu camera în care dormia ministrulŭ. Acesta se deştepta şi, nevoindŭ se provóce unŭ scandalŭ în hotelŭ, aprinse luminările şi petrecu restulŭ nopţei citindŭ. Dimineţa chemă pe feciorulŭ hotelului şi-lŭ trimise la vecinulŭ sĕu cu scusele sale. — »Dér cine e acelŭ mai garŭ?" întrebă acesta pe feciorŭ. — „Preşedintele cabinetului", fù rĕspunsulŭ feciorului. Funcţionarulŭ provincialŭ se grăbì a se presenta la dl. preşedinte ca sĕ-i céră ertare pentru necuviinciósa lui purtare. Depretis însĕ surîse, ḍicêndu-i: Nu e nimicŭ, domnule, nu numai că te iertŭ, der iţî acordŭ şi cererea. Mî-ai făcutŭ unŭ mare serviţiu impedecându-mĕ d'a dormi: suntŭ anî de când doreamŭ sĕ citescŭ „La Dame aux Camélias" şi totdeuna mî-a lipsitŭ timpulŭ şi écă nóptea trecută d-ta mî-ai procuratŭ ocasiunea sĕ citescŭ acéstă carte interesantă.

***

Turburărî în Ostende. — O fóiă germană primesce din Bruxella următórea corespondenţă: De mai multe lunî domnesce cértă între pescarii englesî şi belgianî şi de multe orî au fostŭ încăerărî între ei. Tribunalele englese şi belgiane au trebuitŭ sĕ interviă şi au pronunţatŭ condamnărî. In urma tuturorŭ acestorŭ iritaţia a crescutŭ neconteniitŭ între cele douĕ partide. Ş'apoi pescarii englesî îşî puteau desface pescele în Ostende fără sĕ plătéscă taxa de importŭ, pe când pescarii belgianî trebue sĕ plătéscă sume marî pentru pescele ce-lŭ ducŭ în Anglia.

De aceea, când o navă englesă voi sĕ-şî descarce şi sĕ desfacă peştele adus la cheulŭ din Ostende, pescarii belgianî s'au opusŭ; ei au rĕsturnatŭ coşurile, au împrăştiatŭ pescele şi l'au călcatŭ în picióre. Poliţia şi gendarmii au intervenitŭ. S'au ucisŭ doi pescarî şi s'au rănitŭ mai mulţî. Mulţimea a spartŭ ferestrile Englesului Dossaux, mai alesŭ femeile îndemnau pe bărbaţii lorŭ la acte violente. Pescarii cerŭ, ca şi Englesii sĕ platéscă taxe de importŭ, cum plătescŭ Belgienii în Anglia.

***

Douĕ duelurî. — Generalulŭ americanŭ Putnam, unŭ militarŭ bravŭ, considera duelurile de o gugumăniă, ca mulţî alţii. De aceea cele douĕ duelurî, ce le-a avutŭ, au fostŭ ciudate. Odată a insultatŭ fără voiă pe unŭ camaradŭ, care ilŭ provocă. Old Putt, cum îi ḍiceau compatrioţii, declară că e dispusŭ a da satisfacţiă cu arma în mână, der puse condiţia, ca sĕ nu fiă martorî nicî sĕcundanţî; adversarulŭ primì. Adoua ḍi se întêlniră la loculŭ hotăritŭ. Adversarulŭ nu se pusese încă în posiţiă, când d'odată Putnam, fără nicî o vorbă, îşî descărca arma asupra lui. — „Ce va se ḍică asta? Aşa se pórtă óre unŭ bărbatŭ de onóre şi unŭ generalŭ americanŭ?" strigă adversarulŭ. — »Aş! — rĕspunse Putnam, scoţindŭ iute alŭ doilea pistolŭ — óre d-ta nu vreai sĕ mĕ omorî? Asta nu-mî póte conveni şi décă nu o iai la sănĕtósa, vei fi mortŭ după o clipă!" Adversarulŭ nu mai aşteptă, ci o tulì la fugă.

Alŭ doilea duelŭ era sĕ fiă între generalulŭ şi unŭ Englesŭ; generalulŭ fiindŭ provocatŭ, avea sĕ alégă armele. Elŭ spuse Englesului sĕ poftéscă a doua ḍi în cutare locŭ, unde va găsi tóte gata. Când venì Englesulŭ, găsì pe generalulŭ lângă unŭ butoiaşŭ cu pulbere de puşcă. Generalulŭ se aşeḍă liniştitŭ pe butoiaşŭ, invitândŭ pe Englesŭ sĕ facă totŭ aşa. Apoi Putnam aprinse unŭ fitilŭ lungŭ, ce atêrna din butoiŭ, şi ḍise, că acumŭ amêndoi au aceiaşî sorţî de a se duce în cer orî în iadŭ. Englesulŭ îngălbinì, dér totŭ mai rĕmase în acea situaţiă primejdiósă, până ce vĕḍu că fitilulŭ ajungea la butoiaşŭ; elŭ sarì şi se retrase 30 de paşî. Vĕḍêndŭ însĕ că Putnam şéde liniştitŭ, se apropie din nou. Putnam ilŭ primì afabilŭ ḍicêndŭ: »Te-ai ţinutŭ bine. Dér acesta nu e de câtŭ unŭ butoiaşŭ cu cépă, alŭ cărei mirosŭ se vede că nu-lŭ poţî suferi." Aşa se termină şi alŭ doilea duelŭ.

Logodnă. — D-lŭ Nicolae Popŭ din Nemigea-ungară, teologŭ absolutŭ din diecesa Gherlei, şî-a încredinţatŭ în 21 a l. c. de fiitóre soţiă pe Maria Bălanŭ din Blaşîfalĕulŭ de susŭ.

Din publicŭ*)

Eu subscrisa declarŭ prin acésta, că cele cuprinse în raportulŭ poliţienescŭ publicatŭ în Nr. 181 alŭ „Gazetei Transilvaniei", ca ḍise din partea chelnĕriţelorŭ mele, suntŭ cu totulŭ neadevĕrate, deórece în presenţa mea astfelŭ de lucrurî nicîodată nu s'au petrecutŭ. In privinţa călĕtoriei mele la Sibiiu, trebue sĕ amintescŭ că m'am dusŭ acolo în afacerî.

Ana Minninger,
proprietara cafenelei »La călăreţa de circŭ«

*) Pentru cele cuprinse în acéstă rubrică Redacţiunea nu e responsabilă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Augustŭ st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 90
Rentă de hârtiă 5%	97.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.73
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 –
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 60
Renta de hârtiă austriacă	81 50
Renta de arg. austr.	82.50
Renta de aurŭ austr.	112 60
Losurile din 1860	135.75
Acţiunile băncel austro-ungare	886 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286.50
Act. băncel de creditŭ austr.	282.30
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.55
Londra 10 Livres sterlinge	125.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$91^1/_2$	$92^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95^1/_2$
» convert. (6%)	$88^3/_4$	$89^1/_4$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104^3/_4$	$105^1/_2$
» „ „ (5%)	$89^1/_2$	$90^1/_4$
» » urban (7%)	$103^1/_4$	$103^3/_4$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^1/_4$	$15.^3/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 31 Augustŭ st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.27
Imperialĭ	»	10.22	»	10.26
Galbenĭ	»	5 26	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	108.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei"

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

„ pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Augustinŭ	8.47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenu de persone
Clușiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8.58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orăḑii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venţia-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Clușiu (	—	10.31	—	6.38	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.11	—	—	—	10.—
Uiora	1.18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.59
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	11.35	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	—
Glogovaţŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5.07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	—
Simeria (Piski	10.35	11.07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ